

Отже, ми розглянули окремі питання щодо навчання української мови в початковій школі.

Література

1. Закон України «Про освіту». Прийнято Верховною Радою України 05.09.2017: [Електронний варіант]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. (дата опублікування: 28.09.2017). З екрану.

2. Сухомлинський В. О. Моральні заповіді дитинства і юності / В. О Сухомлинський. – К. : Рад школа, 1966. – 230 с.

3. Сухомлинський В. О. Рідне слово / В.О. Сухомлинський // Вибр. твори : в 5-ти т. Т. 3. – К. : Рад школа, 1977. – С. 201–216 с.

4. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О.Сухомлинський // Вибрані твори : у 5-ти томах. Т-3. – К. : «Рад школа», 1977. – 670с.

5. Сухомлинський В.О. Слово про слово / В.О. Сухомлинський // Вибр. твори : в 5-ти т. Т. 5. – К. : Рад школа, 1977. – С. 160–167.

УДК 373.2.015.31:159.954(043.2)

РУСИН А. І., МИКУЛІНА А. К.,
Мукачівський державний університет

ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ОЗНАКИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ В ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Проблема дитячої творчості, природа її виникнення та розвитку вже впродовж кількох десятиріч є предметом досліджень багатьох учених. Відомі психологи та педагоги (Н.О. Ветлугіна, Л.С. Виготський, В.В. Давидов, О.В. Запорожець, В.Т. Кудрявцев, О.І. Кульчицька, М.М. Поддяков, Є.В. Суботський та ін.) довели, що творчі здібності яскраво проявляються в дошкільному дитинстві й розвиваються у процесі спеціально організованого навчання, коли діти оволодівають суспільно виробленими засобами діяльності.

Творчість – це одна із найзмістовніших форм психічної активності дитини. Її можна розглядати як універсальну здібність, що забезпечує успіх різноманітної діяльності дітей [1].

Аналіз результатів досліджень дитячої творчості, здійснених відомими вченими (Н.О. Ветлугіною, О.І. Кульчицькою, І.Я. Лернером, Б.М. Тепловим, Є.О. Фльоріною та ін.), дозволяє сформулювати її визначення. Дитячу творчість слід розуміти як створення дитиною суб'єктивно нового (значущого для неї) продукту – малюнка, конструкції, гри, оповідання, створення невідомих раніше деталей, що по-новому характеризують створюваний образ: різних варіантів зображень, ситуацій, рухів, характеристик героїв, інших дій; застосування засвоєних раніше способів зображення або засобів виразності у новій ситуації; прояв ініціативи в усьому [1].

Л.С. Виготський глибоко обґрунтував положення про те, що творчість притаманна всім людям і є постійним супутником дитячого розвитку. Він вважав, що творчі процеси в усій своїй повноті проявляються вже в дуже ранньому дитинстві. Гра дитини – це не проста згадка про пережите, а й творча

переробка пережитих вражень, комбінування їх і розбудова з них нової дійсності, що відповідає запитам та бажанням самої дитини». В.В. Давидов теж вказує на те, що творчість є постійним супутником дитячого розвитку [2].

Науково доведено: саме дошкільний вік є найбільш сензитивним періодом розвитку творчості. Період від трьох до п'яти років сприятливий для формування творчості, бо дитина до цього віку, з одного боку, готова до соціалізації (сформованість мовлення), а з другого – ще не соціалізована. Для дитини весь світ ще загадковий та проблемний. За даними Д. Б. Ельконіна, у віці близько трьох років у малюка з'являється потреба діяти, як дорослий, «зрівнятися з дорослим» (Є.В.Суботський) [3].

Дитяча творчість – це також процес створення образів з казки, оповідання, гри-драматизації, у малюванні, конструюванні, пошук у ході діяльності способів, шляхів розв'язання завдань. При цьому основними етапами творчого процесу дитини, на думку вчених, є: виникнення відчуття неясності чогось (поява проблеми); виникнення низки запитань, уточнень; виділення значущих для успішного розв'язування проблеми елементів; усвідомлення, розуміння проблеми; формування гіпотези; пошук і знаходження розв'язку.

У процесі образотворення діти проявляють ініціативу, власне естетичне ставлення, пошукове зацікавлення, прагнуть привернути увагу до результатів своєї творчості. Це, можна сказати, творчість для себе. Відтак змінюється сама дитина, вона оперує новими засобами діяльності, знаннями та вміннями.

Будь-який творчий акт дошкільника – результат його активних пізнавальних, творчих дій. Засвоєння дитиною мови є творчим процесом, гра – це теж творчість, адже, створюючи нові ігрові ситуації, дитина вносить своє, суб'єктивне в ігрові дії, зображувальну діяльність, музику, конструювання тощо [1]. Навіть наслідуючи дорослих, дитина творчо видозмінює своє сприймання відповідно до власних уявлень, а засвоюючи щось нове, пропускає його крізь особистий досвід, неповторний та унікальний. Нові знання творчо трансформуються кожною дитиною і набувають своїх особливостей. Ці процеси є основою тих неочікуваних актів творчості, які породжуються та реалізуються дитиною.

Вже в дошкільному віці творча спрямованість дитини проявляється як властивість власне людської психіки. Малюк робить справді творчі відкриття мало не на кожному кроці, оскільки вперше вивчає світ навколо себе, пізнає навколишні предмети, людей. А в деяких видах творчої діяльності дошкільнята можуть здійснювати не просто «мікровідкриття суб'єктивного масштабу» (В.О. Моляко), а сягати досить високого рівня, ледве не професійного, адже деякі дитячі вірші, малюнки фахівцями визнаються часом за цілком «дорослі» [2].

Творча дитина, творча особистість (за М. М. Поддьяковим) – це результат усього способу життя дошкільника, результат спілкування та спільної діяльності з дорослими, результат його власної активності. У неї поступово формується складний, суперечливий внутрішній світ, який надає усій її діяльності творчого характеру. А чим багатший, оригінальніший внутрішній

світ дитини, тим радикальніші й неочікуваніші творчі перетворення набутих нею знань [3].

Отже, на думку вчених, зовнішні прояви творчого розвитку дітей різноманітні, це: чутливість до проблем, готовність розв'язувати їх самостійно; відкритість до нових ідей, інтерес до невідомого; схильність руйнувати чи змінювати стереотипи, відмовлятися від шаблонів, відходити від зразків; здатність виходити за рамки заданої іншими ситуації; швидкість аналогій, протиставлень, асоціацій; уміння вносити щось нове, видавати оригінальні ідеї, розв'язувати нові завдання, досягати незвичних результатів; висока пізнавальна активність; допитливість; уміння швидко переходити від одного способу розв'язування до іншого.

Література

1. Біла І. М. Психологія дитячої творчості / І. М. Біла. – Київ : Фенікс, 2014. – 200 с.
2. Моляко В.О. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с.
3. Підкурманна Г.О. Дитяча творчість. Програма та методичні рекомендації з художнього розвитку дітей дошкільного віку / Г.О.Підкурманна . – К., 2001. - 194 с.

УДК 159.964.21:364.652:316.362(043.2)

РУСИН Н.М., САВКО Л.,
Мукачівський державний університет

ПРИЧИНИ СІМЕЙНИХ КОНФЛІКТІВ

У житті людини конфлікт – це ситуація, яка трапляється постійно. Саме виховані культурою зразки поведінки в конфлікті впливають на поведінку в конфліктних ситуаціях, а найбільш звичний досвід, одержуваний в конфліктних ситуаціях, - це страх і напруга, загрози, ворожість, нерозуміння, безнадійні спроби довести свою правоту, образи і т. п. В результаті у людей формується соціальний стереотип: конфлікт – завжди явище негативне, небажане для людини. Конфлікти розглядаються як щось таке, чого по можливості слід уникати. Наш підхід дозволяє сформуванню у конфліктуючих сторін уявлення, що конфлікт – це природне явище. Більше того, конфлікт є індикатором наявності проблеми між взаємодіючими сторонами (особистостями, групами і т. п.), яку важливо вирішити.

Це дозволяє з ситуації конфлікту шляхом переговорів сформуванню нової конструктивної поведінки в майбутньому, яка зніме викликану конфліктом проблему. Однак існує переконання, що перепорою конструктивній поведінці служить агресивність конфліктантів, що розглядається як риса особистості.

Проблема агресивності – одна з найзначніших проблем сучасної педагогіки.

Головним джерелом живих прикладів агресивної поведінки для більшості дітей є сім'я. Численні дослідження показали, що для сімей, з яких виходять агресивні діти, характерні особливі взаємини між членами сім'ї. Подібні

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>